

היום נלמד בעזרת ה':

מועד קטן דף כז

(בעמוד הקודם)

תנו רבנן ההולך ממקום למקום: כלומר שאירע לו אבל בדרך.

יגלגל עמהן: שלא יעשה סחורה בפני עצמו אלא יחד עם בני החבורה.

משיצא מפתח ביתו: משיצא המת.

כבר כפינו על פי זקן: רבי אליעזר.

מאימתי זוקפין את המיטות בערב שבת: לעיל (כד.) אמרנו שפריעת הראש זקיפת המיטה בערב שבת מצווה. כעת הגמרא מבררת מאימתי זוקפין את המיטות בערב שבת.

ולמוצ"ש אע"פ שאין לו לישב אלא יום אחד: כגון שעברו ששה ימים, חוזר וכופה במוצ"ש.

עשר מיטות בעשרה מקומות: אבל אם הם במקום אחד זו על גב זו לא צריך לכפותם. מיטה המיוחדת לכלים: להניח עליה כלים, ואינה מיועדת לשיבה ושכיבה. דרגש: יבואר לקמן.

דרגש מתיר את קרביטיו: רצועותיו, ובכך הוא נופל מאליו.

מאי דרגש? עולא מבאר: מיטה שמייחדים אותה למזל טוב, ולא משתמשים בה לכלום, אלא מייחדים אותה שישרה עליה מזל טוב. (הר"ן דחה פירוש זה, וכתב שח"ו לא תהא כזאת בישראל, שאסור לעשות כן מפני דרכי האמורי, אלא היו עושים מיטה לסימן של עושר, להראות שיש להם בגדים יותר מכדי צורכן לעשות מהם מיטה שלא לצורך, והיו קוראים לה מיטה של מזל טוב).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

רבה מקשה: למדנו במשנה בסנהדרין - כשמברים מלך שאירע לו אבלות, כל העם מסובים על הארץ והוא מיסב על הדרגש מפני כבודו. ע"כ **המשנה**. ואם דרגש היא מיטה למזל, וכי יש מיטה שעד עכשיו המלך לא היה חשוב לשבת עליה וכעת שהוא אבל אנו מושיבים אותו עליה?

רב אשי מקשה על הקושיא: מה הקושיא? והרי כשם שעד עכשיו לא האכלנו והשקינו אותו ואילו כעת שהוא אבל אנו מאכילים ומשקים אותו (= בסעודת הבראה שאסור לאבל לאכול משלו אלא אוכל משל אחרים) ליישב את דעתו, כך אנו מושיבים אותו על דרגש ליישב את דעתו!

אלא אם קשה - כך קשה: למדנו למעלה שלא צריך לכפות את הדרגש, ואם אכן דרגש הוא מיטה העשויה למזל א"כ קשה מדוע אינו כופה את הדרגש, והרי למדנו שצריך לכפות את כל המיטות שיש לו בביתו?

תירוץ: דרגש הוא כמו מיטה המיועדת לכלים שלמדנו למעלה שלא צריך לכפותה.

אלא אם קשה - כך קשה: למדנו למעלה שלדעת רשב"ג - דרגש מתיר את קרביטיו והוא נופל מאליו, ואם אכן דרגש הוא מיטה העשויה למזל וכי יש לו קרביטין? והרי לא מפרקים אותו לעולם אלא הוא קבוע ועומד.

כי אתא רבין אמר, אמר לי ההוא מרבנן: רבין מבאר מהו דרגש: אמר לי אחד מהחכמים ורב תחליפא מארץ ישראל שמו, והוא היה מצוי בשוק של הרצענים, דרגש הוא מיטה מעור שהשרים נושאים עמם כשהם יוצאים לדרך, והיא בנויה באופן שאפשר לפרק אותה בזמן הנסיעה.

דרגש סירוגו מתוכו: כלומר שיש במוטות העץ שבצידי המיטה נקבים שבתוכם משחילים את רצועות העור. **מטה סירוגה על גבה:** שכופלים את העור על מוטות המיטה, ומחברים את העור למוטות ברצועות.

מיטה שנקליטיה יוצאין: כילה שיש על המיטה להגן מהזבובים ואי אפשר לכפותה, מעמיד את המיטה על צידה ודי בכך.

תנו רבנן: אבל שישן על כיסא / אודייני גדולה (= כיסוי של בור) / על הקרקע, לא יצא ידי חובה, מפני שלא קיים את דין כפיית המיטה.

ומרביצין: מזלפים מים על הקרקע כדי שלא יעלה אבק.

מוגמר: כלי עם גחלים ולבונה לריח טוב.

בבית האבל כשהמת עדיין שם מותר להביא מוגמר, משום שהוא מיועד להעביר את הריח הרע של המת, אבל לא מברכים עליו, משום שהוא לא מיועד ליהנות ממנו, אבל **בבית המנחמים** שלאחר שקברו את המת באים לשם המנחמים, אסור להביא מוגמר, משום שהוא בא להוסיף ריח טוב.

משנה: המשנה עוסקת באופן הולכת סעודת ההבראה לבית האבל, שאסור להוליך בדרך כבוד וחשיבות.

לא בטבלא: מגש. אסקולטא: קערה גדולה. קנון: נפה.

אלא בסלים: שאין זה דרך חשיבות.

ופוטרין את הרבים: כלומר במועד אין המנחמים צריכים להסב עם האבלים בסעודת הבראה לברך ברכת אבלים, אלא לאחר שעמדו בשורה וניחמו נותנים להם האבלים רשות ללכת לבתיהם.

אין מניחים את המיטה של המת ברחוב להספידו (= במועד), שלא להרבות את ההספד במועד.

ולא של נשים לעולם: לא מניחים ברחוב מיטה של אשה מתה אפילו בשאר ימות השנה, מפני ששופעות דם זיבה וזהו בזיון עבורן.
גמרא: קלתות: סלים.

היו מגלים פני עשירים בשעת מיתתם כשמוציאים אותם לקוברם, והיו פניהם אדמומיות ובריאות.

עשירים בדרגש: מיטה נאה. **ועניים בכליכה:** מיטה של מתים שהיא עשויה כמין סולם.

היו מניחין את המוגמר: מתחת למתים שהיו בחייהם 'חולי מעיים' בשביל להעביר את הסירחון. אך דבר זה גרם בושה לחולי המעיים שעודן בחיים החושבים לעצמם היאך יתנהגו איתם לאחר מותם ויתפרסם לכל שהיו חולים בחולי מעיים.

מטבילים את הכלים על גבי הנידות: אישה נידה שמתה, היו מטבילים גם את הבגדים שלבשה ואת הכלים שנגעה בהם בנידותה, אך לא היו עושים כן לאישה מתה שאינה נידה.

(המשך בדף הבא ↓)

היתה הוצאת המת קשה לקרוביו: מפני המחיר היקר שהיו עולים התכריכים. רבן גמליאל רצה לבטל את המנהג הרע הזה, וציווה לפני מותו שיקברוהו בבגדי פשתן זולים. הגמרא אומרת שבמשך השנים שחלפו כבר נהגו העולם לעשות תכריכים זולים מאד מבגד קנבוס בשווי זוז בודד.

אין מועד בפני תלמיד חכם: ומותר להספידו בחול המועד. אמנם דוקא בפניו כלומר בהלווייתו ולא שלא בפניו.

טיפוח ביד: במחיאית כפיים לאות צער. **קילוס ברגל:** הכאה ברגל על הרצפה. הגמרא מציינת שאין לעשות זאת בסנדל מפני שהוא עלול להתהפך וההכאה תשבור את הרגל.

מחלפי סעודתיהו: כשהיה אחד מהם אבל היה חבירו נותן לו סעודה משלו, וכאשר היה חבירו אבל היה הוא נותן לו משלו. [והחיידוש שאף שנראה כאילו חייב חבירו להחזיר לו סעודה – מותר ואין זה כאילו הוא אוכל משל עצמו, אמנם דוקא כשלא התנו על כך -רא"ש. ויש מפרשים שכשהיה אחד מהם אבל היה מחליף את סעודתו עם חבירו וכך היה לשניהם מה לאכול -מאירי ור' יהונתן].

רב המנוא איקלע לדרומתא: וראה אנשים העוסקים במלאכה בזמן שישינו מת בעיר, ונידה אותם. אמרו לו: בעירנו ישנם חבורות חבורות וכל חבורה עוסקת במת של בני החבורה שלה, והמת הנוכחי אינו מחבורתנו. והתיר להם את הנידוי.

כל המתקשה על מתו יותר מידי: נראה הדבר כאילו הוא קורא תיגר על הדיין (= הקב"ה) ודבר זה גורם לפתוח את פנקסו ולהעניש על עברותיו במיתה נוספת במשפחתו (-ריטב"א). ויש מפרשים מפני שכל הנמשך אחר הצער יותר מידי - הצער נמשך אחריו (-רש"י בת"י).

ההיא איתתא: מעשה באישה אחת שכנתו של רב הונא שמת אחד משבעת בניה ולא הפסיקה לבכות עליו. שלח רב הונא לומר לה שלא תעשה כן, ולא השגיחה בדבריו. אמר לה אם את לא מפסיקה תכיני 'צידה לדרך' כלומר תכריכים לבן אחר שימות לך, ואכן מת לה בן נוסף. ועדיין לא הפסיקה, עד שמתו כולם. ועדיין לא הפסיקה עד שבסוף היא עצמה מתה.

להולך בלא בנינים: שיש בו כפל של בכיה וצער, גם על מיתתו וגם על כך שלא השאיר צאצאים.

(המשך בדף הבא ↓)

כי לא ישוב עוד: כלומר הפסוק מתפרש גם על ההולך בדרך של עבירה ששנה בה פעם שניה שלא ישוב עוד לעולם בתשובה [כי הוא השתיק את המצפון שלו, ומעתה הוא אדיש כלפי העבירה ואינו מרגיש כבר שיש במעשה זה עבירה -שפתי חיים].

כאילו חרב מונחת לו: כל זמן האבלות הדין מתוח כנגד המשפחה, בהתחלה באופן חזק ולאחר מכן פחות, ושוב פחות עד סוף שנת האבל (-תוס').